

5.1.1976

1 (6)

Kalevankatu 6 00100 HELSINKI 10

Puhelin 642 511

Työeläkelaitoksille

TYÖELÄKELAKIEN RAJOITUSSÄÄNNÖKSET

Työeläkelakien tullessa voimaan vuonna 1962 Eläketurvakeskus lähetti Työeläkelaitoksille 6.8.1962 päivätyyn yleiskirjeeseen n:o 6/62 liitteenä muistion työeläkelakien rajoitussäännösten soveltamisesta. Tässä muistiossa esitettiin ne periaatteet, joiden mukaan rajoitussäännöksiä on tarkoitettu sovellettavaksi. Sittemmin eläkelaitosten ja erityisesti Eläketurvakeskuksen yhteydessä toimivan Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnan käytäntö on vakiinnuttanut rajoitussäännökselle tietyt soveltamisperiaatteet. Tästä syystä on katsottu aiheelliseksi lähettää eläkelaitoksille uudistetut ohjeet rajoitussäännöksen soveltamisesta ottaen huomioon vakiintunut käytäntö.

Tässä yleiskirjeessä rajoitussäännöksen käsittely on rajattu koskemaan lähinnä TEL:iä, LEL:iä, YEL:iä ja MYEL:iä. Rajoitussäännös sellaisenaan kuitenkin on sisällytetty myöskin julkisen sektorin eläkelakeihin ja samat periaatteet näin ollen koskevat myöskin näitä. Näin ollen soveltamisen tulisi olla kautta linjan samanlainen.

Rajoitussäännöksen sisältö

TEL:n tullessa voimaan rajoitussäännös 4 §:n 4 momentissa kuului seuraavasti: "Jos työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä on työntekijällä sinä ajankohdana ollut sairaus, vika tai vamma, jolloin työsuhteen jälkeen, kun hän oli täyttänyt 18 vuotta, oli yhdenjaksoisesti kestänyt kuusi kuukautta, ei hänellä ole oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän työsuhteen perusteella." Kun TEL:n karenssi-aika vuoden 1965 alusta muuttui neljäksi kuukaudeksi, muutettiin edellä sanotussa säännöksessä oleva kuuden kuukauden aika mainitusta ajankohdasta lukien neljäksi kuukaudeksi.

Nykyisen sisältönsä rajoitussäännös sai vuoden 1966 alusta. Se kuuluu seuraavasti: "Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai

5.1.1976

2

vammasta, joka työntekijällä oli työsuhteen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän työsuhteen perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta."

Ne periaatteet, joiden mukaan rajoitussäännöksiä on sovellettu, ovat säännöksen sanamuodon sisällön muuttumisesta huolimatta koko ajan säilyneet oleelliselta osin samanlaisina.

Rajoitussäännöksen tavoitteet

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä riippuu olennaisesti ansiotasosta, jonka mukaan lasketaan työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen väliseen aikaan perustuva eläke. Rajoitussäännöksellä voidaan sulkea eläkkeeseen vaikuttavien työsuhteiden ulkopuolelle työsuhde tai työsuhteet työkyvyttömyyttä välittömästi edeltäneeltä ajalta ja määrätä eläke aikaisemman vaikiintuneemman ansiotason perusteella. Rajoitussäännöksellä voidaan siis estää eläkkeen aleneminen, jos sairaus on alentanut ansiotasoa ja työntekijä on vaihtanut työsuhdetta lähellä työkyvyttömyyden alkamista.

Toisaalta rajoitussäännöksellä on pyritty sulkemaan työeläkejärjestelmän ulkopuolelle henkilöt, jotka sairaana ainoastaan lyhyen ajan ovat työskennelleet näiden lakien piiriin kuuluvissa töissä. Näiden lyhytaikaisesti työelämässä mukana olleiden eläketurvan järjestelyn on katsottu lähinnä kuuluvan pelkästään kansaneläkejärjestelmän piiriin.

Edellä esitetyn mukaisesti rajoitussäännös vaikuttaa eläkkeen tasoon ja toisaalta on tarkoitettu estämään suoranaisten keinottelun. Näin ollen myöskin säännöstä käytännössä sovellettaessa tulisi sen tavoitteet ottaa riittävässä määrin huomioon. Tarkoituksena ei ole niinkään pitäytyä tarkkaan sanamuodon mukaiseen soveltamiseen, vaan pääseminen asianomaisen kannalta mahdollisimman oikeudenmukaiseen lopputulokseen.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että rajoitussäännös voi tulla kysymykseen myöskin perhe-eläkkeissä, joskin tämä käytännössä on verrattain harvinaista. Mikäli edunjättäjä kuolee ennen kuin vuosi on kulunut työsuhteen alkamisesta, ja hänellä oli selvästi havaittavissa työntekoa haittaava sairaus työsuhteen alkaessa, rajoitussäännös tulee kysymykseen. Edellytyksenä on, että kuolema on aiheutunut sanotusta sairaudesta.

5.1.1976

3

Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnan käytäntö

Kuten edellä jo todettiin, rajoitusäännöksen soveltamiskäytännön luomisessa on Eläketurvakeskuksen yhteydessä toimivalla Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnalla ollut keskeinen merkitys. Rajoitussäännöksen soveltamista koskevia tapauksia on ollut runsaasti esillä neuvottelukunnassa, voidaan sanoa niiden esiintymistiheyteen nähden poikkeuksellisen runsaasti. Tämä osoittaa, ettei rajoitussäännöksen soveltamiseen eläkelaitoksissa ole menty perusteettomasti, vaan ennakolta on pyritty asiaa tarkastelemaan mahdollisimman monipuolisesti.

Neuvottelukunta on katsonut, ettei sairauden alkamisajankohtaa määriteltäessä voida pitäytyä tiukasti kiinni sairauden lääketieteellisessä alkamisajankohdassa. Sairaushan saattaa olla olemassa pitkänkin ajan ilman, että sillä olisi oleellista vaikutusta työntekoon. Tällöin ei myöskään rajoitussäännöksen soveltamista voida pitää perusteltuna. Säännöksen soveltamisessa on edellytettävä, että sairaus ennen työsuhteeseen tulemistä on ilmennyt sellaisena, että se on selvästi haitannut työntekoa.

Rajoitussäännöksen soveltamista harkittaessa on neuvottelukunnassa kiinnitetty yleensä huomiota myös asianomaisen aikaisempaan työntekoon. Mikäli kysymyksessä on ollut suhteellisen yhtenäinen työhistoria, rajoitussäännöksen soveltaminen on tullut kysymykseen vain silloin, kun eläkkeen määrä muussa tapauksessa olisi määräytynyt sairaudesta johtuen vakiintunutta alemman ansiotason perusteella. Rajoitussäännöksen soveltaminen on siis merkinnyt eläkkeen määrän kohoamista. Jos rajoitussäännöstä sovellettaessa eläkkeen määrä olisi pysynyt ennallaan tai jopa vähentynyt, ei rajoitussäännöksen soveltaminen yleensä tule kysymykseen, vaikka muodollisesti tarkkaan ottaen sen edellytykset olisivatkin olemassa.

Rajoitussäännöksen soveltaminen esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, jossa kysymyksessä on synnynnäinen sairaus, muodostuu usein ongelmalliseksi. Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunta ei ole ehdottomasti kuitenkaan suositellut rajoitussäännöksen soveltamista sairauden selvästä olemassaolosta huolimatta, jos asianomainen on vähänkin merkittävämmässä määrin ollut mukana työelämässä.

5.1.1976

4

Esimerkkejä työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnan käytännöstä

Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnan soveltamislinjaa kuvaavat verrattain hyvin liitteeksi poimitut esimerkit neuvottelukunnan suosituksista (liitteet 1-9).

Eläkelautakunnan ja Vakuutusosoikeuden ratkaisut

Rajoitussäännöstapauksia on ollut jossain määrin myös muutoksenhakuelinten käsiteltävänä. Sikäli kuin niiden päätösten perusteella voi tehdä päätelmiä soveltamislinjasta, sen voidaan todeta hyvin suurelta osalta yhtyvän edellä esitettyyn. Esim. Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnassa käsiteltävänä olleet tapaukset ovat yleensä lähes poikkeuksetta säilyneet muuttomattomina myös muutoksenhakuasteissa.

Rajoitussäännöksen soveltamisessa huomioon otettavat periaatteet

1. Sairauden käsite

Rajoitussäännöstä soveltaessa sairauskäsitteelle annetaan melko tavalla lääketieteellisestä määrittelystä poikkeava sisältö. Näin nimenomaan silloin, kun arvioidaan sairauden alkamisajankohtaa tai sen olemassaoloa. Kuten edellä on todettu, rajoitussäännöstä sovellettaessa edellytetään, että sairaus on ollut selvästi työntekoon vaikuttavana olemassa jo ennen rajoitussäännöksen alaisen työsuhteen alkamista. Kuten esimerkeistäkin havaitaan Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunta ei ole katsonut aiheelliseksi suositella sovellettavaksi rajoitussäännöstä tapauksissa, joissa sairauden olemassaolo on ollut kiistaton, mutta asianomainen on kuitenkin merkittävässä määrin osallistunut työntekoon. Vertailua suoritetaan lähinnä sairauden lääketieteellisen ilmenemisen ja tosiasiallisen työntöön välillä. Jollei sairaudella ole ollut työsuhteen alussa työntekoon selvästi vaikuttavaa merkitystä, sen ei rajoitussäännöksen mielestä katsota olleen olemassa.

E erityisen ryhmän muodostavat tässä suhteessa jakomielitautitapaukset (schizophrenia), joissa taudinkuva ja vaikutukset saattavat vaihdella huomattavasti. Asianomainen pystyy välillä täysipainoiseen työpanokseen, kun taas välillä työkyvyttömyys taudin pahentuessa on mitä ilmeisintä. Jakomielitautiin sairastutaan yleensä nuorella iällä, minkä vuoksi tällaisten henkilöiden työelämässä mukanaolo usein jää melko lyhytaikaiseksi. Mikäli työnteko muodostuu pitempiaikaiseksi, työssäolo kuitenkin muodostuu sairausjaksojen johdosta katkonaiseksi. Rajoitussäännöksen kirjaimellinen soveltaminen johtaisi näin ollen yleensä siihen, ettei työ-

5.1.1976

5

eläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä tulisi myönnettäväksi tai se monissa tapauksissa muodostuisi pelkästään vapaakirjasta. Kun työnteko sairausjaksojen välillä kuitenkin yleensä muodostuu verrattain täysipainoiseksi, ainakin jos työnteko ehtii jatkua vähänkin pitempään, rajoitussäännöksen soveltamiselle on käytännössä asetettu jakomielitautitapauksissa tavallista ankarammat kriteerit. Rajoitussäännöksen soveltaminen näissä tapauksissa onkin katsottu aiheelliseksi vain, jos työsuhteen alkamista on edeltänyt selvä äkillinen sairausjakso tavallisesti sairaalahoitoineen ja työkyvyttömyys seuraa melko välittömästi työsuhteen alkamista.

Sairaus voi myös kehittyä työelämässä vuosien kuluessa vähitellen ja vasta esim. viimeisen lyhyen työsuhteen päätyttyä johtaa työkyvyttömyyteen. Mikäli sairaus ei ole vaikuttanut henkilön työntekoon merkittävästi viimeisen työsuhteen alkaessa, ei rajoitussäännöksen soveltaminen tällöin ole perusteltua.

Niinikään joissakin tapauksissa työntekijä saattaa jo työsuhteen alkaessa olla siinä määrin työkyvytön, että työskentely jää pelkästään yritykseksi. Tällöin useimmissa tapauksissa tulee kysymykseen rajoitussäännöksen soveltaminen, koska yleensä ansiotaso tässä työyrityksessä on sairaudesta johtuen aikaisempaa alempi.

Toisaalta sairauden käsitteen tulee olla yksi ja yhtenäinen koko työeläkekenttää ajatellen. Paitsi rajoitussäännöstä tulee ottaa huomioon myös muut sairauden alkamisajankohdan määrittelystä johtuvat seuraamukset. Tällainen on mm. sairauden alkamisajankohdan keskeinen merkitys LEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen määrittelyssä. LEL:n piirissä voidaan yleensäkin todeta, ettei rajoitussäännöksellä ehkä ole samaa merkitystä kuin TEL:ssä. Tämä johtuu siitä, että sairauden alkamisajankohta jo sellaisenaan vaikuttaa eläkkeen määrään eri tavalla kuin TEL:ssä.

2. Asianomaisen työnteon yhtenäisyys

Edellisessä kohdassa jo todettiin, että rajoitussäännöksen yhteydessä annetaan merkitystä henkilön työnteon yhtäjaksoisuudelle. Jos kysymyksessä on verrattain katkeamaton työelämässä mukanaolo, rajoitussäännöstä ei yleensä voida soveltaa asianomaiselle vahingolliseen suuntaan. Toisin sanoen rajoitussäännöstä ei ole sovellettava puhtaasti muodollisesti, vaan sen yhteydessä on suoritettava pitkälle menevä vertailu sairauden ja asianomaisen muiden olosuhteiden välillä. Liitteenä olevat tapaukset sekä eläkelaitosten noudattama käytäntö osoittavat, että rajoitussäännöksen soveltamisessa on kiinteästi noudatettu tätä periaatetta.

5.1.1976

6

3. Vastuunjakokysymykset

Työeläkejärjestelmän piirissä työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen kustantaa yleensä se eläkelaitos, jossa vakuutetun työsuhteen perusteella myönnetään työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen väliseen aikaan perustuva eläke.

Rajoitussäännös on tarkoitettu eläkeoikeuden määrittelyyn ja mitoittamiseen, ei ratkomaan eläkelaitosten keskinäisiä vastuukysymyksiä, joista on erikseen säännökset.

Kun eläkelaitokset siirtävät tapauksen toiselle eläkelaitokselle katsoen, että rajoitussäännöstä tulisi soveltaa, on siirtoilmoituksessa aiheellista ilmoittaa, milloin siirtävä eläkelaitos katsoo sairauden ja työkyvyttömyyden alkaneen.

4. Rajoitussäännös ja yrittäjät

Kuten edellä on todettu, rajoitussäännös on samansäiltöinen koko työeläkekentässä. Yrittäjien osalta se kuitenkin tulee melko harvoin kysymykseen, koska usein yrittäjätoiminta on luonteeltaan pitkäjännitteistä. Yrittäjätoimintajaksot jatkuvat yleensä yhtä vuotta pitemmän ajan, jolloin rajoitussäännöksen soveltamiselle ei ole edellytyksiä. Näin ollen yrittäjien osalta rajoitussäännöksen soveltaminen tulee kysymykseen yleensä suoranaisten keinottelutapausten karsimiseksi.

ELÄKETURVAKESKUS

Lauri Koivusalo
Markku Sirviö

LIITTEENÄ

9 Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnan suositus-esimerkkiä

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Rajoitussäännöstä suositeltiin sovellettavaksi 7-vuotiaasta lähtien kaatumatautia sairastaneen hakijan vajaat 8 kk kestäneeseen TEL-työsuhteeseen.

1970 15:4

Naispuolisella, vuonna 1929 syntyneellä ravintolatyöläisellä oli esiintynyt kaatumatautikohtauksia 7-vuotiaasta lähtien. Hän oli ollut vuodesta 1957 alkaen mielenterveystoimiston ja vuodesta 1960 yliopistollisen keskussairaalan neurologisen klinikan tarkkailussa. Lisäksi hänellä oli vesikasvi vasemmassa munasarjassa.

Hakija oli työskennellyt TEL:n alaisessa työsuhteessa 9.5.1969 - 22.12.1969. Työnantajan edustajan ilmoituksen mukaan hakija oli pessyt astioita, kuorinut perunoita ja suorittanut siivoustyötä. Työnsä hän oli tehnyt hyvin, eikä hänessä ollut havaittu sairauden oireita. Hakija oli sanonut itse itsensä irti. Eroamisen syynä oli saattanut olla vaikeudet perheasioissa. Työsuhteen kestäessä hakija oli ollut sairauden takia pois työstä 8.11. - 17.11.1969 ja viiden päivän ajan sekä elokuussa että lokakuussa 1969. Työeläkettä hän oli hakenut 11.2.1970.

Lääkärintodistuksessa, joka on kirjoitettu 24.7.1967 hakijan todetaan olevan pysyvästi työkyvytön. Tammikuussa 1970 päivätyssä todistuksessa hakijan on arvioitu olevan työkyvytön 31.12.1970 saakka. Yliopistollisen keskussairaalan neurologian klinikan lääkärin 22.4.1970 antamassa lausunnossa mainitaan, että hakija oli ensimmäisen kerran tullut lääkärin lähettämänä neurologian klinikalle työkyvyn arviointia varten 1.12.1969. Tällöin hänellä oli esiintynyt tajuttomuuskohtauksia 3-4 kertaa viikossa. Lisäksi lausunnossa todetaan, että hakijan EEG:ssä on ollut jatkuvasti varsin patologinen löydös. A-lääkärintodistusten mukaan hakija on ollut työkyvytön 13.8. - 17.8.1969, 18.10. - 22.10.1969, 8.11. - 17.11.1969 ja 1.12.1969 - 31.1.1970.

Sairauspäivärahaa hakijalle oli myönnetty 28.12.1969 - 30.11.1970. Toukokuussa 1965 ja joulukuussa 1966 vireille tulleet hakemukset oli hylätty sillä perusteella, että hakijan työkyvyttömyys oli kestänyt jo niin kauan, että 300 arkipäivää oli kulunut sairausvakuutuslain

voimaantullessa 1.9.1964. Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä hakija oli hakenut vuosina 1957, 1961, 1962, 1966 sekä viimeksi 10.2.1967 vireille tulleilla hakemuksilla, jotka kaikki oli hylätty, koska hakijaa ei pidetty työkyvyttömänä.

Neuvottelukunta: Hakijan, jota on pidettävä TEL 4 §:n 3 momentin edellyttämässä määrin työkyvyttömänä työnteon lopettamisesta, eli joulukuusta 1969 lukien, on katsottava saaneen työkyvyttömyytensä pääasiallisena syynä olevan sairauden TEL:n tarkoittamassa mielessä ennen työsuhteensa alkamista. Tämän vuoksi tähän työsuhteeseen olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä, ja hakijan eläkehakemus olisi tällä perusteella hylättävä.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Suositteltiin sovellettavaksi rajoitussäännöstä työsuhteeseen, jossa eläkepalkka oli vain noin kolmannes edellisen työsuhteen eläkepalkasta.

1971 13:3

Naispuolinen, vuonna 1934 syntynyt hakija oli ollut kaikkiaan viidessä TEL:n alaisessa työsuhteessa, joista viimeistä edellinen oli kestänyt 1.11.1966 - 31.10.1969 ja viimeinen 5.5.1969 - 10.10.1970. Ensiksi mainittu työsuhde oli työnantajan käsityksen mukaan päättynyt, koska hakija oli ilmeisesti siirtynyt toisen liikkeen palvelukseen. Pitkän aikaa ennen työsuhteen päättymistä oli ollut hiljaisista hakijan myyntipiirissä. Hakija oli työskennellyt provisiopalkalla, ja eläkepalkaksi oli muodostunut 1 295 markkaa kuukaudessa. Viimeisessä TEL-tösuhteessa hakija oli toiminut kotikutsuesittelyjen kautta kosmeettisia aineita myyvän yhtiön piiripäällikkönä. Hänen tehtäviinsä oli kuulunut mm. etsiä ja kouluttaa henkilökuntaa kosmetiikan suoramyyntiin kotikutsuesittelyjen kautta, auttaa myyntikonsulentteja varaamaan esittelypaikkoja, ottaa tilaukset heiltä vastaan, tehdä niistä alueellinen yhteenveto ja toimittaa ne maahantuojalle, jakaa artikkelit konsulenteille, rahastaa heiltä lähetysten arvo ja tilittää ne maahantuojalle. Hakijan sairaudentilan jatkuvasti pahentuessa työnantaja oli katsonut parhaaksi 15.10.1970 liittää alueen toiseen myyntipiiriin, ja hakijan toiminta yhtiössä oli päättynyt. Eläkepalkka tässä viimeisessä työsuhteessa oli ollut 426 markkaa kuukaudessa.

Hakijalla oli ollut 1950-luvulla kolme synnytystä, joiden yhteydessä hänellä oli todettu valkuaista virtsassa. Vuonna 1961 hänellä oli diagnostisoitu pitkällinen munuaistauti. Vuodesta 1969 lähtien hän oli ollut huonokuntoinen ja kärsinyt väsymyksestä ja huimauksesta sekä korkeasta verenpaineesta, johon lääkehoito oli huonosti tehonnut. Talvella 1970 hakijalla oli todettu selvät munuaisten toiminnanvajausten merkit.

Sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa hakija oli saanut 1.7. - 13.9.1966, 19.6. - 15.8.1968, 3.9. - 15.10.1969, 29.11.1969 - 28.2.1970, 3. - 30.6.1970 ja 8.9. - 31.10.1970. Kansaneläkehakemus oli tullut vireille 18.12.1970.

Neuvottelukunta: Hakijalla, jonka on katsottava tulleen TEL:n edellyttämässä määrin työkyvyttömäksi lokakuussa 1969 lopettaessaan työnteon 1.11.1966 alkaneessa työsuhteessa, on ollut työkyvyttömyytensä pääasiallisena syynä oleva sairaus työeläkelakien tarkoittamassa mielessä jo viimeisen TEL:n alaisen työsuhteen alkaessa touku-kuussa 1969. Näin ollen tähän työsuhteeseen olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä ja hakijalle olisi myönnettävä työkyvyttömyyseläke, jonka määrää laskettaessa olisi 31.10.1969 päättyneen työsuhteen perusteella otettava huomioon myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään. Eläke olisi myönnettävä vuoden ajalta takautuvasti ennen eläkkeen hakemista.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Suositeltiin sovellettavaksi rajoitussäännöstä hakijan neljä kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen, jonka alusta alkaen hän oli sairastellut.

1971 14:3 21:4

Vuonna 1941 syntynyt hakija oli ollut LEL:n alaisissa töissä vuosina 1963, 1964 ja 1968. TEL-töissä hän oli ollut 3.9.1964 - 15.2.1966, 30.3. - 6.10.1966, 12.11.1969 - 15.4.1970 ja 12.5. - 14.9.1970. Viimeistä edellisen TEL-töiden aikana hakija oli työnantajan edustajalta saadun tiedon mukaan ollut sairauden vuoksi poissa työstä 3. - 9.1.1970 ja 28.1. - 31.3.1970. Vuonna 1969 hänelle ei ollut maksettu sairausajan palkkaa, mutta oli mahdollista, että hänellä oli silloinkin ollut lyhyitä poissaoloja. Hakija oli otettu oppilaaksi liha-alalle, ja työ oli aluksi ollut raskasta. Hän oli ollut ahkera ja tehnyt työnsä hyvin silloin, kun oli ollut työssä. Hakijan palattua pitkältä sairauslomalta keväällä 1970 hänelle oli lääkärin toivomuksesta järjestetty kevyttä työtä. Hakija oli kuitenkin ilmoittanut, ettei hänen vatsansa kestä työntekoa. Hän oli sanonut itsensä irti ja ilmoittanut yrittävänsä saada vielä kevyempää työtä. Eläkepalkka tässä työsuhteessa oli ollut 453 markkaa kuukaudessa. Viimeisimmän TEL-töiden aikana hakija oli työnantajan edustajan ilmoituksen mukaan ollut sairauden vuoksi poissa työstä 12. - 20.6.1970, 1. - 7.7.1970, 10. - 31.7.1970 ja 8. - 12.9.1970. Hakijan esimiehen ilmoituksen mukaan hakija oli sairastellut ja valitellut sairauttaan työsuhteen alusta alkaen. Hän oli tehnyt melko raskasta kärrästyötä. Lääkäri oli lähettänyt työpäikälle lapun, missä oli pyydetty järjestämään hakijalle kevyempää työtä. Tällaista työtä hakijalle oli järjestettykin, mutta hän oli kuitenkin sanonut itsensä irti. Eläkepalkaksi oli tässä työsuhteessa tullut 956 markkaa kuukaudessa. Oman ilmoituksensa mukaan hakija oli vielä tämän jälkeen ollut toisen työnantajan palveluksessa syyskuusta marraskuuhun 1970.

Hakijalle oli tehty vuonna 1964 mahalaukun osoittaispoistoleikkaus pohjukaissuolihaavan vuoksi. Leikkauksen jälkeen hakija oli voinut verraten hyvin, mutta vuodesta 1967 lähtien hänellä oli esiintynyt toistuvia gastriitteja, joiden vuoksi hän oli ollut poliklinikkatutkimuksissa mm. syksyllä 1967 ja talvella 1968. Näissä tutkimuksissa

löydökset olivat jääneet vähäisiksi. Hakija oli kuvattu laihaksi ja asteeniseksi. Hänellä oli ollut perhe-, asunto- ja taloudellisia vaikeuksia. Asunnon puuttumisen vuoksi hakija oli asunut yömajassa ja perhe muualla. Vatsavaivojen oli arveltu olevan lähinnä psyykkistä laatua. Helmikuussa 1970 hakija oli ollut uudelleen poliklinikakatutkimuksissa. Hänellä oli ollut silloin oireinaan polttava kipu ylävatsassa, närästys ja oksentelu. Kliinisessä tutkimuksessa oli todettu laihtumisen merkkejä ja painoarkuutta ylävatsalla. Työterveyslaitoksen poliklinikalla 21.4.1971 suoritetun tutkimuksen mukaan hakijalla oli selkärangassa ryhtivirhe ja hän sairasti molemminpuolista poskiontelon tulehdusta. Lisäksi hänellä oli todettu ns. sokerirasituskokeen yhteydessä taipumusta mataliin verensokeriarvoihin. Hakija oli kuvattu asialliseksi, mutta psyykkisesti vähävoimaiseksi henkilöksi, joka reagoi vastoinkäymisiin somaattisiin oirein. Psykiatrin lausunnon mukaan hakija oli masennusreaktion ja hermoston heikkouden vuoksi työkyvytön 1971 loppuun.

Sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa hakija oli saanut 1.9. - 27.11.1967, 15.12.1967 - 15.3.1968, 8.5. - 15.6.1968, 24.10. - 15.11.1968, 17. - 26.7.1969, 6.2. - 31.3.1970, 23.10. - 15.11.1970 ja 24. - 30.11.1970. Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä hän oli hakenut 9.3.1971.

Neuvottelukunta: Hakija, jonka on katsottava tulleen työeläkelakien edellyttämässä määrin työkyvyttömäksi lokakuussa 1970, on saanut työkyvyttömyytensä pääasiallisena syynä olevan sairauden mainittujen lakien tarkoittamassa mielessä tammikuussa 1970. Näin ollen hakijan viimeiseen TEL-työsuhteeseen olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä ja hakijalle olisi myönnettävä 1.11.1970 alkaen työkyvyttömyyseläke, jonka määrää laskettaessa olisi 12.11.1969 alkaneen työsuhteen perusteella otettava huomioon myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Heikkolahjaisuuden takia työkyvyttömän 18-vuotiaan hakijan vajaat yhdeksän kuukautta kestäneeseen työsuhteeseen suositeltiin rajoitussäännöksen soveltamista.

1971 15:4

Vuonna 1952 syntynyt naispuolinen hakija oli koulunkäyntinsä päätettyään ollut kotona joutilaana lähes kolme vuotta. Sukulaisten aloitteesta hän oli päässyt tehdastyöhön aluksi viimeistelyosastolle. Koska hän ei ollut selviytynyt tästä työstä, hänet oli siirretty lähetiksi. Hän ei kuitenkaan ollut pystynyt tähänkään tehtävään, minä vuoksi hänet oli jouduttu irtisanomaan. Työsuhde oli kestänyt kaikkiaan 23.2. - 13.11.1970. Sen katkettua työnvälitystoimiston neuvontaosasto oli tuloksetta yrittänyt sijoittaa hakijaa uudelleen työhön. Hakija oli lähetetty psykiatriseen tutkimukseen, jossa hänet oli todettu avuttomaksi, sulkeutuneeksi ja älykkyydeltään vähän normaalia heikommaksi. Hänet oli katsottu heikkolahjaisuuden perusteella työkyvyttömäksi joulukuusta 1970 ainakin heinäkuuhun 1972. Sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa oli myönnetty ajalle 29.12.1970 - 30.11.1971.

Neuvottelukunta: Hakijalla, joka on tullut TEL:n edellyttämässä määrin työkyvyttömäksi joulukuussa 1970, on ollut työkyvyttömyytensä pääasiallisena syynä oleva sairaus työeläkelakien tarkoittamassa mielessä ennen TEL:n alaisen työsuhteen alkamista. Näin ollen tähän työsuhteeseen olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä ja hakijan eläkehakemus olisi hylättävä.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Rajoitussäännöstä ei suositeltu sovellettavaksi työsuhteeseen, johon hakija oli tullut melkein välittömästi edellisen työsuhteen katkettua työvoiman vähentämisen vuoksi.

1971 30:2

Vuonna 1922 syntynyt miespuolinen hakija oli ollut vaatetustehtaassa töiden tarkastajana TEL-työsuhteessa 22.5.1967 - 29.8.1968 eläkepalkan ollessa 427 markkaa kuukaudessa. Syyskuusta 1969 toukokuuhun 1970 hakija oli ollut LEL:n alaisessa työsuhteessa vartiointitehtävissä ansaiten koko aikana yhteensä 7 034 markkaa. Työsuhde oli työnantajan edustajan ilmoituksen mukaan päättynyt työvoiman vähentämisen vuoksi. Tämän jälkeen hakija oli ollut TEL:n alaisessa työssä lautatarhan vartijana 24.5. - 30.9.1970. Eläkepalkaksi oli muodostunut 608 markkaa kuukaudessa. Palkkatoimistosta saadun tiedon mukaan hakija oli tässä viimeisessä työsuhteessa muutoin ollut säännöllisesti työssä, mutta heinäkuussa työpäiviä oli hakijan sairauden vuoksi kertynyt vain 12. Hakijan esimiehen ilmoituksen mukaan hakijan terveys oli ollut heikko työsuhteen loppuaikana, jolloin hakijalla esimiehen muistitietojen mukaan oli esiintynyt jonkin verran sairaudesta johtuvia poissaoloja. Hakija oli myös saanut jonkin sairauskohtauksen ja joutunut joksikin aikaa sairaalaan hoidettavaksi, minkä jälkeen hän oli tullut vielä työhön ja ollut työssä syyskuun 1970 loppuun, jolloin kesän ajaksi työhön otettujen vartijoiden työsuhteet olivat päättyneet. Hakija oli odottanut työsuhteen päättymistä, sillä sairautensa vuoksi hän ei olisi enää jaksanut käydä työssä. Hakijalla oli viljelmä, joka käsitti peltoa 4,48 ha ja metsää 12,97 ha. MYEL:n mukaiseksi työtuloksi oli vahvistettu 1 325 markkaa vuodessa.

Hakijalle oli sattunut 6.10.1966 omassa työssä tapaturma, jossa oikea käsi oli ruhjoutunut puimakoneessa. Käsi oli jouduttu amputoitmaan noin 12 sm kyynärnivelen alapuolelta. Tammikuusta 1970 lähtien hakijalla oli esiintynyt katkokäyntiä pohjekipujen pakottaessa hänet pysähtymään 100-200 metrin välein. Saman vuoden kesäkuusta lähtien hänellä oli ollut rintakipukohtauksia, joiden vuoksi hän oli ollut heinäkuussa 1970 sairaalahoidossa. Lokakuussa 1970 suoritetussa tutkimuksessa hänellä oli todettu jalkaterien valtimoiden

pulssittomuus sekä sepelvaltimosairaudelle ominaiset sydänfilmmuutokset.

Sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa hakija oli saanut 23.10.1966-30.9.1967 oikean käden amputaation vuoksi, 5.2. - 10.4.1969 käsi-ihottuman takia ja 16. - 25.7.1970 sydänkouristuksen ja katkokävelyn vuoksi. Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä oli maksettu 1.12.1968 - 28.2.1970, jatkohakemus oli hylätty helmikuussa 1970. Työkyvyttömyyseläke oli jälleen myönnetty 1.11.1970 lukien toistaiseksi. Invalidirahaa hakija oli saanut 1.10.1967 lukien ja rintamasotilaiden ylimääräistä sotaeläkettä 1.3.1970 alkaen.

Ensimmäinen työeläkehakemus oli tullut vireille 7.9.1967, ja se oli hylätty 13.11.1967, koska hakijaa ei ollut pidetty työeläkelakien tarkoittamassa mielessä työkyvyttömänä. Uusi hakemus oli saapunut 30.10.1970.

Neuvottelukunta: Hakijan, joka on tullut työeläkelakien edellyttämässä määrin työkyvyttömäksi lokakuussa 1970, on katsottava saaneen työkyvyttömyytensä pääasiallisena syynä olevan sairauden, sepelvaltimotaudin, mainittujen lakien tarkoittamassa mielessä viimeisen TEL-työsuhteen alkamisen jälkeen. Näin ollen tähän työsuhteeseen ei olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä, vaan hakijalle olisi myönnettävä 1.11.1970 lukien työkyvyttömyyseläke, jonka määrää laskettaessa olisi otettava sekä mainitun työsuhteen että MYEL:n alaisen yrittäjätoiminnan perusteella huomioon myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Lapsesta asti heikkolahjaisen vuonna 1945 syntyneen kotiapulaisen katsottiin tulleen työkyvyttömäksi hänen lopettaessaan työnteon viimeisimmässä lukuisista lyhytaikaisista työsuhteistaan ja sairastuneen viimeisen TEL-työsuhteensa alkamisen jälkeen, minkä vuoksi rajoitussäännöstä ei suositeltu sovellettavaksi.

1972 2:3

Hakija oli saanut lapsena polkupyörällä kaatuessaan kallovamman, mistä johtuen hänen luonteensa oli kehittynyt poikkeavaan suuntaan. Vuodesta 1960 lähtien hän oli ollut sosiaaliviranomaisten ja mielenterveystoimiston valvonnassa. Psykologin vuonna 1970 suorittaman testin mukaan hakijan suorituksille oli ollut ominaista epätaisuus. Tulokset olivat vaihdelleet keskitasoisesta imbesillin tasoon. Älykkyydosamäärä oli ollut 72-59-64. Lisäksi oli ollut havaittavissa selviä elimellisen aivovamman oireita. Hakija oli havaittu hitaaksi, sulkeutuneeksi ja sosiaalisesti huonosti sopeutuvaksi henkilöksi. Psykiatrin kesäkuussa 1971 antaman lausunnon mukaan perheen taloudellisten vaikeuksien pakottamana sekä äiti että sosiaaliviranomaiset olivat vuodesta toiseen yrittäneet saada hakijalle vakituisen työpaikan siinä kuitenkaan onnistumatta. Kotona hakija ei ollut suostunut tekemään mitään.

Ensimmäinen TEL-työsuhte, jossa hakija oli työskennellyt, oli kestänyt lokakuusta 1965 heinäkuuhun 1967. Hakija oli työskennellyt kenkätehtaalla. Tämän jälkeen hän oli ollut ainakin seitsemässä perheessä kotiapulaisena. Viimeisin tiedossa oleva näistä työsuhteista oli päättynyt syyskuussa 1970. TEL:n piiriin olivat tulleet työsuhteet, jotka olivat kestäneet 16.8.1967 - 12.2.1968, 1.3. - 30.6.1968, 1.11.1968 - 30.4.1969 ja 1.1. - 31.7.1970. Hakija oli lääkärintodistuksen mukaan joutunut pois työpaikoistaan 2-3 viikon kuluttua, koska hän ei ollut pystynyt yksinkertaisimpaankaan työhön. Sosiaalitarkkaajan lausunnon mukaan "ei niin avuliasta emäntää löydykään, joka joutuisi vain ohjaamaan ja neuvomaan hakijaa ja siitä vielä maksaisi hänelle palkkaa". Erään työnantajan ilmoituksen mukaan hakijan työstä ei ollut tullut mitään, minkä vuoksi työsuhte ei ollut muodostunut pidempiaikaiseksi.

Työeläkehakemuksessa, joka oli tullut vireille 3.7.1971, hakijan työkyvyttömyyden oli ilmoitettu alkaneen tammikuussa 1971 ja sairauden haitanneen hakijan työskentelyä koko hänen ikänsä. Hakemus oli hakijan äidin allekirjoittama.

Sairauspäivärahaa hakijalle oli kysymyksessä olevan sairauden perusteella myönnetty 19.6.1971 - 31.5.1972.

Neuvottelukunta: Hakijan on katsottava tulleen työeläkelakien tarkoittamassa mielessä työkyvyttömäksi syyskuussa 1970 ja sairastuneen mainittujen lakien tarkoittamassa mielessä 31.7.1970 päättyneen työsuhteensa alkamisen jälkeen. Tämän vuoksi tähän työsuhteeseen ei olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä, vaan hakijalle olisi myönnettävä 1.10.1970 lukien työkyvyttömyyseläke, jonka määrää laskettaessa olisi mainitun työsuhteen osalta otettava huomioon myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Vuodesta 1958 lähtien jakomielitaudin vainoharhaista muotoa sairastaneen siivoojan puolen vuoden pituiseen TEL-työsuhteeseen ei suositeltu sovellettavaksi rajoitussäännöstä, koska hakijassa ei mainitun työsuhteen kestäessä eikä sen päättyessä voitu havaita mitään sairauteen viittaavaa.

1972 37:3

Vuonna 1918 syntynyt hakija oli vuodesta 1951 alkaen työskennellyt useissa yleensä alle vuoden jatkuneissa työsuhteissa.

Viimeistä edellisen työsuhteensa aikana hakija oli työskennellyt baarin keittiössä valmistuen ruokaa ja tiskaten. Hakijan oli muisteltu olleen hieman sairas ihminen. Hänen puheensa olivat olleet aika ajoin sekavia. Hakija oli loukkaantunut jostain hänelle tehdystä huomautuksesta ja irtisanoutunut sen vuoksi. Sairaudesta johtuvia poissaoloja hänellä ei ollut ollut.

Viimeisessä työsuhteessaan, joka oli jatkunut 21.12.1971 - 1.6.1972, hakija oli toiminut siivoojana tehtaalla sekä joka toinen päivä, noin 2-3 tuntia, toimistossa. Hakija oli suorittanut kaikki hänelle annetut tehtävät erittäin huolellisesti sekä osoittanut kiitettävää käytöstä. Hakija oli ollut yleensä hyväntuulinen, joten työnantajan taholla oli oltu yllättyneitä, kun hän oli pyytänyt lopputilin eikä ollut suostunut olemaan työssä edes kahden viikon irtisanomisaikaa. Syytä työsuhteen katkeamiseen hän ei ollut ilmoittanut eikä suostunut olemaan työssä siinäkin tapauksessa, että työpalkkaa olisi korotettu tai työmäärää vähennetty. Mitään sairauteen viittaavaa ei työsuhteen kestäessä tai sen päättyessä voitu hakijassa havaita, eikä hän itse ollut sellaisesta mitään maininnut.

Hakija oli ollut vuodesta 1958 lähtien lukuisia kertoja sairaalahoitossa jakomielitaudin vainoharhaisen muodon ja siihen liittyneiden kiputilojen vuoksi. Mielenterveystoimiston tarkkailussa hän oli ollut vuodesta 1965 alkaen ja saanut psyykkiseen sairauteensa jatkuvasti lääkehoitoa. Joulukuussa 1971 hänelle oli suoritettu psykologinen tutkimus. Tällöin oli todettu psykoosin oireita,

psykykinen energia todettiin vähäiseksi ja sairauden aiheuttamaa tylsistymistä oli ollut havaittavissa. Lääkärintutkimuksessa elokuussa 1972 hakija osoittautui olemukseltaan jähmeäksi, psyykkeeltään hajanaiseksi ja tylsistyneeksi sekä erilaisiin somaattisiin oireisiin takertuneeksi.

Sairauspäivärahaa hakijalle oli myönnetty 22.3. - 27.3.1965, 2.7. - 12.8.1965, 28.5. - 7.6.1967 sekä 10.6.1972 - 31.5.1973. Kansaneläkettä hän ei ollut hakenut. Työeläkehakemus oli tullut vireille 29.8.1972.

Neuvottelukunnalta oli kysytty, voidaanko hakijan 21.12.1971 - 1.6.1972 jatkuneeseen työsuhteeseen soveltaa TEL 4 §:n 4 momentin rajoitussäännöstä.

Neuvottelukunta: Hakijan on katsottava sairastuneen ja tulleen työkyvyttömäksi työeläkelakien tarkoittamassa mielessä kesäkuussa 1972. Tämän vuoksi hakijan 21.12.1971 - 1.6.1972 kestäneeseen työsuhteeseen ei olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä, vaan hänelle olisi myönnettävä 1.7.1972 lukien työkyvyttömyyseläke, jonka määrää laskettaessa olisi mainitun työsuhteen osalta otettava huomioon myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Vuodesta 1968 jakomielitaudin vainoharhaista muotoa sairastaneen asentajan työsuhteisiin ei suositeltu sovellettavaksi rajoitussäännöstä, koska hakijan työnteko oli ollut koko ajan lähes säännöllistä.

1974 6:5

Vuonna 1925 syntyneellä hakijalla, joka on toiminut huoltoasentajana, putkiasentajana ja hiojana on aikaisemmin ollut usean vuoden pituisia työsuhteita. Viimeisten vuosien aikana hän on vaihtanut työpaikkaa 2 - 3 kertaa vuodessa. Hakija on kuitenkin ollut työssä suurin piirtein jatkuvasti.

Hakija on ollut sairaalassa 21.1. - 14.2.1972. Tämän jälkeen hän on ollut työsuhteessa 27.3. - 14.6.1972. Hän on työskennellyt korjauspajalla putkiasentajana ja saanut palkkaa 1 011 markkaa kuukaudessa. Hakijalla ei tämän työsuhteen aikana ole ollut poissaoloja työstä. Hän on ilmeisesti selviytynyt hyvin työstään ja on itse sanonut työsuhteen irti saatuaan paremmin palkatun työpaikan. Viimeisessä työsuhteessaan, joka on jatkunut 20.6.1972 - 12.3.1973, hakija on työskennellyt hiontatyössä saaden palkkaa 1 395 markkaa kuukaudessa. Työ on ollut yksinkertaista. Työssä alkuunpääseminen on ollut vähän hankalaa, mutta kun hakija oli oppinut työn, hän on suorittanut sen hyvin. Sairaus ei ole vaikuttanut työntekoon, mutta hakijasta on kuitenkin huomattu, että hänellä oli toisinaan sairautensa suhteen vaikeampia aikoja. Hakijalla ei ole ollut tämänkään työsuhteen aikana poissaoloja.

Hakija on ollut vuoden 1968 lopulla psykiatrin vastaanotolla reaktiiviseksi katsotun masennus- ja uupumustilan vuoksi. Hän on ollut tuolloin myös kahteen otteeseen lyhyellä sairauslomalla. Vuoden 1972 alussa hakija on ollut psykiatrisen sairaalan hoidossa vainoharhojen takia. Niihin viittaavaa hänellä on esiintynyt jo vuodesta 1968 lähtien. Hän on usein vaihtanut työpaikkoja ja kokenut joutuneensa vainon kohteeksi. Tila on luokiteltu jakomielitaudin vainoharhaiseksi muodoksi. Hakija on saanut jatkohoitoa mielenterveystoi-

mistossa ja lisäksi hän on vuoden 1973 aikana kahdesti ollut mie-
lisairaalassa. Hänellä on esiintynyt lääkkeiden ja alkoholin lii-
kakäyttöä, itsemurhayrityksiä sekä levottomuus- ja tuskakausia.

Sairauspäivärahaa hakijalle on myönnetty 5. - 8.10.1968,
30.11. - 9.12.1968, 21.1. - 4.4.1972 ja 23.3. - 31.12.1973. Kan-
saneläkehakemus on tullut vireille marraskuussa 1973 ja työeläke-
hakemus 8.11.1973.

Neuvottelukunnalta oli tiedusteltu, mikä eläkelaitos vastaa eläk-
keestä.

Neuvottelukunta: Hakijan on katsottava sairastuneen ja tulleen
työeläkelakien tarkoittamassa mielessä työkyvyttömäksi maaliskuus-
sa 1973. Näin ollen hakijalle olisi myönnettävä työkyvyttömyys-
eläke, jonka määrää laskettaessa olisi otettava huomioon TEL-va-
paakirjat sekä 20.6.1972 - 12.3.1973 jatkuneen työsuhteen osalta
myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden al-
kamisesta eläkeikään.

RAJOITUSSÄÄNNÖKSEN SOVELTAMINEN

Talonmiehenä ja koneenhoitajana työskennelleen 57-vuotiaan hakijan viimeiseen työsuhteeseen, jossa palkka oli huomattavasti suurempi kuin edellisessä TEL-tösuhteessa, ei suositeltu sovellettavaksi TEL 4 §:n 4 momentin rajoitussäännöstä.

1974 27:3

Hakija on toiminut vuosien 1971, 1972 ja 1973 kesinä matkailulautakunnan palveluksessa KVTEL:n alaisissa työsuhteissa moottoriveneenkuljettajana. Hän on 40 tunnin viikottaisen työaikansa lisäksi tehnyt ylitöitä kuukausiansion ollessa noin 2 500 markkaa vuonna 1973. Hakija on selviytynyt tyydyttävästi työstään eikä hän ole vaikuttanut sairaalta. Viimeistä edellisessä TEL-tösuhteessa 1.2.-3.9.1973 hakija on työskennellyt talonmiehenä hoitaen osapäivätyönä pienen taloyhtiön työt vaimonsa kanssa. Palkka on maksettu erikseen molemmille ja hakijan ansio on ollut 162 markkaa kuukaudessa. Työsuhde on päättynyt sen vuoksi, että taloyhtiö ei enää teettänyt talonmiehen töitä sen toimiston kautta, jonka palveluksessa hakija oli. Viimeisessä TEL:n alaisessa työsuhteessaan, joka on jatkunut 1.9.1973 - 8.2.1974 hakija on myös työskennellyt talonmiehenä kuukausipalkan ollessa 726 markkaa. Hän ei kuitenkaan ole enää vuoden 1974 aikana pystynyt tekemään ulkotöitä. Työsuhde on päättynyt hakijan sairastumiseen.

Hakija on ollut tutkittavana sisätautipoliklinikalla vuonna 1971 korkean verenpaineen takia. Verenpaine arvot olivat tasolla 180-200/110-120 mmHg. Sydänfilmissä todettiin oikeanpuoleinen haarakatkos. Helmikuussa 1974 kirurgisen poliklinikan tutkimuksissa hakijan selkärangan, polvien ja lonkkien liikkuvuus todettiin ver-raten hyväksi. Röntgenkuvaus osoitti kaularangan välilevymadaltumia ja juurikanava-ahtautumia, neljännen ja viidennen lannenikaman välilevyn madaltuman sekä oikean polven nivelrikon. Lisäksi hakijalla on vasemmassa jalkaterässä sotavamma. Hakijalla on todettu verenpainetauti, selkärangan rappeumaa sekä alkava polvinivelrikko.

Hakijan työeläkehakemus on tullut vireille 12.3.1974. Hänelle on myönnetty sairauspäivärahaa 28.3. - 31.5.1971, 1. - 3.7.1971, 27.7. - 9.8.1971, 16.2. - 31.3.1972, 26. - 29.7.1972, 2. - 17.8.1972

MLa

31.3. - 15.6.1973, 22. - 31.12.1973 ja 10.3. - 31.8.1974. Hakijan rintamasotilaseläkehakemus on tullut vireille 17.5.1974. Hakijalle on lisäksi myönnetty sotilasvammalain mukaista elinkorkoa 21.10.1958 alkaen 10 %:n, vuoden 1971 alusta 25 %:n ja vuoden 1974 alusta 30 %:n häirta-asteen mukaisena.

Neuvottelukunta: Hakijan työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden on katsottava alkaneen vuoden 1974 alussa ja hänen on katsottava tulleen työeläkelakien tarkoittamassa mielessä työkyvyttömäksi helmikuussa 1974. Tämän vuoksi hakijan 1.9.1973 - 8.2.1974 voimassa olleeseen työsuhteeseen ei olisi sovellettava TEL 4 §:n 4 momentin sisältämää rajoitussäännöstä, vaan hänelle olisi myönnettävä 1.3.1974 alkaen työkyvyttömyyseläke, jonka suuruutta määrättäessä olisi otettava huomioon hakijan työsuhteista kertyneet vapaakirjat sekä edellä mainitun työsuhteen osalta myös TEL 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.